

2 हिPadam Shri Award :
सुविख्याताय उद्यानपालकाय
हरिमनशर्मणे पद्मश्री पुरस्कारः,
चतुर्थ्यः कर्मचारिभ्यः राष्ट्रपतिपदकम्

3 त्रिवेणीसङ्गमतटे "संस्कृतकुम्भः"
इति कार्यक्रमे काशीविद्वत्-
परिषदः विद्वांसः अमृतमन्थनं
करिष्यन्ते- डॉ. रत्नेशत्रिवेदी

4 श्रीरामायणकथा, उत्तरकाण्डम्!
(सप्तपञ्चाशत्तमः सर्गः)
नैमिषारण्यं प्रति रामस्य गमनम्।

षट्-सप्ततितमं गणतन्त्रदिवसावसरे नव-दिल्ल्यां कर्तव्य- पथे राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मुः ध्वजारोहणं कृतवती

हिमसंस्कृतवार्ताः। षट्-सप्ततितमं गणतन्त्रदिवसावसरे नव-दिल्ल्यां कर्तव्य- पथे राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मुः ध्वजारोहणं कृतवती। जयति जयति भारतम् - इतः प्राक् प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी राष्ट्रिय-समर-स्मारकम् उपेत्य देशाय हुतिङ्कृतैः वीरैः पुष्पाञ्जलिं समर्पितवान्। इण्डोनेशियायाः राष्ट्रपतिः

प्रबोवो सुबियांटो इत्यसौ मुख्यातिथित्वेन समारोहे उपातिष्ठत्। आयोजिते प्रयाणे देशस्य सभ्यतां संस्कृतिं वैज्ञानिक-प्रगतिं च आदाय मनोहीरिण्यः सन्निरूपिकाः प्रस्तुताः। प्रयाणे त्रिशताधिकैः कलाकारैः देशस्य वाद्ययन्त्राणां ध्वनिषु सारं जहां से अच्छा इत्येतं गीतं प्रदर्शितम्। समारोहे उदग्रविमानैः ध्वजस्य आकृतौ पुष्पवर्षा कृता। अस्मिन् वर्षे प्रयाणे दशसहस्राधिकाः विशिष्टातिथयः आमन्त्रिताः आसन्। एतेषु सरपंच-हस्तशिल्प-स्व- सहायता - समूहानां सदस्याः आशा आंगनवाड़ी कार्यकर्तारः राजमार्गनिर्माण सम्बद्धाः श्रमिकाः च सम्मिलिताः आसन्। गणतन्त्रदिवसस्य पथसञ्चलकार्यक्रमे स्वर्णिमभारत-विरासत और विकास-इत्येतस्मिन् विषये आधारिताः एकत्रिंशदधिकं यावत् सन्निरूपिकाः प्रदर्शिताः। प्रथमवारं कर्तव्यपथे तिसृणां सेनानां सन्निरूपिकाः भागम् अग्रहन्। हरियाणायाः सन्निरूपिकायां भगवद्गीतायाः उत्तरप्रदेशस्य च सन्निरूपिकायां प्रचलयमानस्य महाकुम्भस्य दृश्यानि प्रदर्शितानि। कार्यक्रमस्य समापनं सप्तचत्वारिंशत्-विमानानां नभप्रदर्शना सह जातम्।

पञ्चविंशत्युत्तर-द्वि-सहस्र-तम- वर्षाय नवत्रिंशदुत्तरैकशतं जनेभ्यः पद्मपुरस्कार-प्रदातुं स्वीकृतिः

हिमसंस्कृतवार्ताः। राष्ट्रपतिना द्रौपदी-मुर्मु-वर्यया पञ्चविंशत्युत्तर-द्वि-सहस्र-तम-वर्षाय नवत्रिंशदुत्तरैकशतं जनेभ्यः पद्म पुरस्कार-प्रदातुं स्वीकृतिः प्रदत्ता। अस्यां सूच्यां सप्त-पद्म-विभूषण पुरस्कारः नवदश- पद्म-भूषण पुरस्कारः त्रयोदशोत्तरैकशतं च पद्म-श्री पुरस्काराः सम्मिलिताः सन्ति। पुरस्कृतेषु त्रयोविंशतिः महिलाः सन्ति। अवधेयं यत् अस्यां सूच्यां साहित्य-सङ्गीत-कलादि-क्षेत्र-सम्बद्धाः भारतीयाः वैदेशिकाश्च जनाः सम्मिलिताः वर्तन्ते। अत्रावधौ प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी सकलैः पद्मपुरस्कार- प्राप्तविशिष्ट जनेभ्यः वर्धापनानि अयच्छत्। श्रीमोदिना सामाजिकसन्देशपटले लिखितं यत् भारताय इदं हि गौरवस्य क्षणं विद्यते यत् उत्कृष्टोपलब्धिं समधिगतानाम् जनानां सम्मानम् भवतीति। राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मुः भारतीय तटरक्षक-कर्मिभ्यः राष्ट्रपति-तटरक्षक पदकाय तटरक्षक-पदकाय च स्वीकृतिं प्रदत्तवती। पुरस्कारोऽयं तेषाम् अद्वितीया-वीरताः कर्तव्यानि च प्रति उत्कृष्ट समर्पणस्य विशिष्टसेवानां कार्येभ्यः मान्यतां प्रददाति। गणतन्त्रदिवस - शौर्यपदकानि षड्सप्ततितमस्य गणतन्त्रदिवसस्य पूर्वसन्ध्यायाम् राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मुः वीरतापुरस्कारेभ्यः स्वीकृतिः प्रदत्ता। आरक्षि-अग्निशमन-गृहक्षक-नागरिकसुरक्षासेवानां द्विचत्वारिंशदधिक- नवशत-संख्यकेभ्यः कर्मिभ्यः वीरतापुरस्कारं सेवा-सम्मानं प्रदास्यति। एतेषु पुरस्कृतेषु पञ्चनवतिः कर्मचारिणः शौर्यस्य कृते चयनिताः सन्ति। ततः परम् एकोत्तरैकशतं विशिष्टकर्मचारिणः विशिष्टसेवायाः कृते राष्ट्रपतिपदकेन, षड्चत्वारिंशदधिक-सप्तशतं यावत् कर्मचारिणः उत्कृष्टसेवायै पुरस्कृताः भविष्यन्ति।

एकं राष्ट्रम् एकं निर्वाचनमिति विधेयकं संसदि प्रस्तावितेषु वचनेषु सुशासनस्य नियमान् पुनर्परिभाषयितुं प्रतिज्ञते-राष्ट्रपतिः

हिमसंस्कृतवार्ताः। राष्ट्रपतिपदासीना द्रौपदीमुर्मुः प्रतिपादितवती यत् एकं राष्ट्रम् एकं निर्वाचनमिति विधेयकं संसदि प्रस्तावितेषु वचनेषु सुशासनस्य नियमान् पुनर्परिभाषयितुं प्रतिज्ञते इति। असौ कथितवती यत् एकं राष्ट्रम् एकं निर्वाचनमिति विधेयकं शासने निरन्तरताम् इतोऽपि सुदृढीकरिष्यति। अपि च नीतिगत-निष्क्रियतां रोद्धुं संसाधनानां विचलनं न्यूनीकर्तुं वित्तीयभारञ्च अल्पकर्तुं शक्नोतीति। गणतन्त्रदिवसस्य पूर्वसन्ध्यायां राष्ट्रम् सम्बोधयन्ती राष्ट्रपतिः अवीचत् यत् अस्माकं देशः औपनिवेशिक-मानसिकतायाः अनेकान् अवशेषान् परिवर्तयितुं कठोरप्रयासान् पश्यतीति यो हि सप्तचत्वारिंशदधिक-नवदश-शततमवर्षात् भारतीयानां मध्ये विराजमानो विद्यते। अनया अग्रे स्पष्टीकृतं यत् भारतीयदण्ड संहिता दण्डप्रक्रियासंहिता भारतीय-साक्ष्य अधिनियमानां क्रमशः भारतीय-न्यायसंहिता भारतीयनागरिक सुरक्षा संहिता भारतीय साक्ष्य-अधिनियमेषु परिवर्तनाय कृतिनिर्णयः एतादृशेषु प्रयासेषु उल्लेखनीयो विद्यते।

प्रधानमन्त्रिणः शुभकामना सन्देशः

हिमसंस्कृतवार्ताः। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी गणतन्त्रदिवसस्य शुभावसरे देशवासिभ्यः शुभकामनाः प्रदत्तवान्। एकस्मिन् सामाजिकसन्देशपटले श्रीमोदी अलिखत् यत् राष्ट्रमद्य गणतन्त्रस्य पञ्चसप्ततितमं गौरवयुतवर्षम् आमानयति। अस्मिन् शुभावसरे तेभ्यः समेभ्यः विभूतिभ्यः नमनमस्ति यैः संविधानं निर्माय एतत् सुनिश्चितं कृतं यत् अस्माकं विकासयात्रा लोकतन्त्रे गरिम्णि एकतायाञ्च आधारिता स्यादिति।

सुभाषितम्

त्यजन्ति मित्राणि धनैर्विहीनं
पुत्राश्च दाराश्च सुहृज्जनाश्च।
तमर्शवन्तं पुनराश्रयन्ति
अर्थो हि लोके मनुजस्य बन्धुः॥

हिन्दुर्थः-मनुष्य के धनहीन हो जाने पर पत्नी, पुत्र, मित्र, निकट सम्बन्धी आदि सभी उसका त्याग कर देते हैं और उसके धनवान बन जाने पर वे सभी पुनः उसके आश्रय में आ जाते हैं। इस लोक में धन ही मनुष्य का बन्धु है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य समुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

यूपीएस इति एकीकृत-
सेवानिवृत्ति-वृत्ति-योजनाः
कार्यान्वयनम् आधिकारिक-
रूपेण अधिसूचितम्

हिमसंस्कृतवार्ताः। केन्द्र-प्रशासनेन यूपीएस इति एकीकृत-सेवानिवृत्ति-वृत्ति-योजनाः कार्यान्वयनम् आधिकारिक- रूपेण अधिसूचितम्। प्रशासनेन केन्द्र-सर्वकारस्य कर्मचारिभ्यः राष्ट्रिय-सेवानिवृत्ति-वृत्ति- प्रणाल्याम् एकस्य विकल्पस्य रूपेण विगते-वर्षे अगस्त-मासे एकीकृत-सेवानिवृत्ति-वृत्ति-योजना आरब्धासीत्। इयं योजना अस्मिन् वर्षे अप्रैल-मासस्य प्रथम-दिनात् प्रचलिष्यति।

Padam Shri Award : सुविख्याताय उद्यानपालकाय हरिमनशर्मणे पद्मश्री पुरस्कारः, चतुर्थः कर्मचारिभ्यः राष्ट्रपतिपदकम् च

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ पद्मानाभः।

हिमाचलप्रदेशस्य सुविख्याताय उद्यानपालकाय हरिमनशर्मणे प्रतिष्ठितः पद्मश्रीपुरस्कारः प्रदत्तः भविष्यति। एषा सूचना गणतन्त्रदिवसस्य पूर्वसंध्यायां केन्द्रसर्वकारेण निर्गतायां अधिसूचनायां दत्ता। तस्य अतिरिक्तं हिमाचलप्रदेशस्य चत्वारः कर्मचारिणः राष्ट्रपतिपदकेन सम्मानिताः भविष्यन्ति। एतेषु शिमलाजिल्लानिवासी बलदेवकुमारः सीबीआइ-संस्थायां नियुक्तः निरीक्षकः, मण्डीनगरे नियुक्तः अग्निशामकपदाधिकारी ठाकुरदासः, गृहरक्षककम्पनीसेनापतिः दिनेशकुमारः, पलटनसेनापतिः बुद्धराजः च सन्ति। बिलासपुरमण्डलस्य घुमरावी-क्षेत्रस्य निवासी उद्यानविशेषज्ञः हरिमनशर्मा सम्पूर्णे देशे प्रसिद्धः अस्ति तथा च उद्यानक्षेत्रे तस्य बृहत्तमा उपलब्धिः उष्णजलवायुक्षेत्रेषु अपि सेबस्य वनस्पतयः सफलतया वर्धयितुं मन्यते। न केवलं हिमाचले अपितु देशस्य अनेकेषु क्षेत्रेषु तेन उत्पादिताः सेबवनस्पतयः सफलतया फलं ददति। २०२५ तमस्य वर्षस्य गणतन्त्रदिवसस्य शुभावसरे

गृहरक्षा-नागरिकरक्षा-अग्निशामकसेवायां कार्यं कुर्वतां त्रयाणां अधिकारिणां कर्मचारिणां च राष्ट्रपतिपदकं प्रदत्तम् अस्ति। निम्नां निर्दोषसेवां च दृष्ट्वा एते त्रयः अधिकारिणः २०२५ तमस्य वर्षस्य गणतन्त्रदिवसस्य अवसरे राष्ट्रपतिपदकेन पुरस्कृताः सन्ति।
देशस्य ९४२ कर्मचारिभ्यः वीरता, सेवापदकैः च पुरस्कृताः

हिमसंस्कृतवार्ता: - नवदेहली।

२०२५ तमस्य वर्षस्य गणतन्त्रदिवसस्य अवसरे केन्द्रसर्वकारेण शनिवासरे ९४२ कर्मचारिभ्यः शौर्यस्य, सेवापदकानां च पुरस्कारस्य घोषणा कृता। एते कर्मचारिणः पुलिस, अग्निशामकसेवा, गृहरक्षक, नागरिकरक्षा, सुधारसेवा च कार्यरताः सन्ति। एतेषु पञ्च कर्मचारिणः मृत्योः परं शौर्यपदकानि प्रदत्तानि सन्ति (गृहमन्त्रालयेन शनिवासरे अत्र उक्तं यत् कुलम् ९५ वीरतापदकानि, १०१ राष्ट्रपतिपदकानि, ७४६ मेरिटोरियलसेवापदकानि च (एमएसएम) पुरस्कृतानि सन्ति। एतेषु ९५ वीरतापदकानि १७ अग्निशामकपदकानि च प्रदत्तानि सन्ति।

HP Electricity Bill : फरवरीमासे अनुदानं विना आगमिष्यति विद्युत्बिलम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। फेब्रुवरीमासे विद्युत्मण्डलं केभ्यः वर्गेभ्यः अनुदानं विना देयकानि निर्गमिष्यति। अस्य सज्जता क्रियते, यद्यपि विद्युत्मण्डलेन अद्यापि सर्वाणि विवरणानि न संगृहीतानि परन्तु ३१ जनवरीपर्यन्तं एतत् कार्यं सम्पन्नं कर्तुं कथितम् अस्ति। राजपत्रिताधिकारिणां विवरणानि सर्वकारीयविभागेभ्यः प्राप्तानि येषु अधिकांशविभागैः सम्बन्धितसूचनाः दत्ताः परन्तु अद्यापि केचन विभागाः सन्ति यस्मात् सूचनाः न प्राप्ताः। परन्तु विद्युत्मण्डलेन सह एतादृशानि विवरणानि उपलभ्यन्ते येषु ये जनाः स्वेच्छया अनुदानं त्यक्तवन्तः ते अनुदानं विना बिलं प्राप्नुयुः। उपभोक्तृभ्यः प्रति यूनिट् एकऋष्यकाणां दरेन सर्वकारः अनुदानं प्रददाति, यत् स्वेच्छया अनुदानं त्यक्तवन्तः प्रायः ११०० उपभोक्तृभ्यः न प्राप्यन्ते। गतसप्ताहे एतत् विवरणं सहस्रं प्राप्तवान् आसीत्। एतदतिरिक्तं यदि वयं राजपत्रिताधिकारिणां विषये वदामः तर्हि तेषां सम्पूर्णदत्तांशसङ्ग्रहस्य कार्यं प्रचलति, यत् आगामिषु त्रिचतुर्दिनेषु सम्पन्नं भविष्यति।

Republic Day 2025 - शिमलायां ७६तमः गणराज्यदिवसः आचरितः, राज्यपालः ध्वजमुत्तोलितवान्; मुख्यमंत्री अपि उपस्थितः आसीत्

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। हिमाचलप्रदेशे शिमलानगरस्य ऐतिहासिके रिजस्थले इत्यत्र राज्यस्तरस्य गणतन्त्रदिवसस्य उत्सवः आयोजितः। ७६ तमस्य गणतन्त्रदिवसस्य कार्यक्रमे राज्यपालः शिवप्रताप शुक्लः त्रिवर्णध्वजस्य उत्तोलनं कृतवान्। अस्मिन् अवसरे मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्कः अपि विशेषतया उपस्थितः आसीत्। राज्यपालः पथप्रदर्शनस्य निरीक्षणं कृत्वा अभिवादनं स्वीकृतवान्।

२२ जम्मू-कश्मीर राइफलस् इत्यस्य परेड-सेनापतिः लेफ्टिनेन्ट गगनदीपचौहानः इत्यस्य नेतृत्वे प्रभावशाली पथप्रदर्शने राज्यपालः अभिवादनं स्वीकृतवान्। अस्मिन् अवसरे मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्कः अपि उपस्थितः आसीत्। अस्मिन् काले सेना-भारत-तिब्बतीसीमापुलिस-हिमाचल-प्रदेशसशस्त्रपुलिस-पंजाबपुलिस-राज्यपुलिस-गृहरक्षक-अग्निसेवा-हिमाचलप्रदेशडाकसेवा-आपदाप्रबंधन-पूर्वसैनिक-राष्ट्रीयकैडेटकोर-राष्ट्रीयसेवायोजना-भारतस्काउटगार्डस्-इत्यादीनां दलैः पथप्रदर्शनं कृतम्। विभिन्नविभागानाम्

विकासकामक्रियाकलापं प्रदर्शयन्तः प्रदर्शनं कुर्वन्तृश्याणि अस्य समारोहस्य मुख्यं आकर्षणं आसीत्। किन्नौर, हमीरपुरम्, शिमला, मण्डी इत्येतेषां सांस्कृतिकसमूहाः सांस्कृतिकं प्रदर्शनं कृतवन्तः। उत्तरक्षेत्रस्य सांस्कृतिककेन्द्रस्य, पटियाला, राजस्थानस्य, उत्तराखण्डस्य च सांस्कृतिकसमूहाः अपि प्रदर्शनं कृतवन्तः। अस्मिन्नवसरे विपक्षस्य नेता जयरामठाकुरः, लोकनिर्माणमंत्री विक्रमादित्यसिंहः, उपमुख्यसचिवः केवलसिंहः पठानिया, विधायकः हरीशः जनार्थ, मुख्यमंत्रिणः प्रधानपरामर्शकः (मीडिया) नरेशचौहानः, मुख्यमंत्रिणः राजनीतिकपरामर्शकः सुनीलः शर्मा, मुख्यसचिवः प्रबोधः सक्सेना, पुलिसमहानिदेशक डॉ. अतुलः वर्मा, प्रधानसचिवः देवेशकुमारः, महापौरः सुरेन्द्रचौहानः, उपमहापौरः

उमाकौशल, वरिष्ठप्रशासनिकाः, पुलिसस्य एवं सैन्याधिकारिणः एवं राज्यस्य जनाः उपस्थिताः अभवन्।

उद्योगमन्त्री हर्षवर्धनचौहानः इत्यनेन नाहने त्रिवर्ण ध्वजमुत्तोलितवान्

उद्योगमन्त्री हर्षवर्धनचौहानः नाहाननगरे जिलास्तरीयगणतन्त्रदिवसस्य त्रिवर्णध्वजस्य उत्तोलनं कृतवान्। तदनन्तरं सः पथप्रदर्शनस्य अभिवादनं गृहीतवान् गणतन्त्रदिवसस्य अवसरे चम्बाप्राङ्गणे आयोजितं पथप्रदर्शनम्

ऐतिहासिके चम्बाप्राङ्गणे गणतन्त्रदिवसस्य अवसरे पथप्रदर्शनस्य आयोजनं कृतम्। यस्मिन् मुख्यातिथिरूपेण पशुपालनमंत्री चन्द्रकुमारः उपस्थितः आसीत्।

कुल्लौ विधानसभाध्यक्षः

कुलदीपसिंहपठानिया

पथप्रदर्शनस्य अभिवादनं गृहीतवान्

कुल्लू जिलामुख्यालये स्थिते ढालपुरप्राङ्गणे जिलास्तरीयगणतन्त्रदिवससमारोहस्य आयोजनं कृतम्। समारोहे विधानसभाध्यक्षः कुलदीपसिंहपठानिया पथप्रदर्शनस्य अभिवादनं स्वीकृतवान्।

गणतन्त्रदिने धर्मशालायां युवासेवा-क्रोडामन्त्री ध्वजारोहणं कृतवान्

गणतन्त्रदिवसस्य शुभावसरे काङ्गडामण्डलस्य धर्मशालायां जिलास्तरीयगणतन्त्रदिवसस्य उत्सवः अतीव उत्साहेन आयोजितः। आयुषः युवाक्रीडासेवामन्त्री यादविन्द्रगोमा च धर्मशालानगरस्य पुलिसक्रीडाङ्गणे गणतन्त्रदिवसस्य राष्ट्रध्वजं उत्तोलितवान्।

त्रिवेणीसङ्गमते "संस्कृतकुम्भः" इति कार्यक्रमे काशीविद्वत-परिषदः विद्वांसः अमृतमन्थनं करिष्यन्ते- डॉ. रत्नेशत्रिवेदी

हिमसंस्कृतवार्ता:- प्रयागराजः। महाकुम्भनगरम्। उत्तरप्रदेशस्य प्रयागराजे प्रचलितः कुम्भमहोत्सवः धार्मिकार्थिकसांस्कृतिकदृष्ट्या च महत्वपूर्णः अस्ति। केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः नवदेहली काशीविद्वतपरिषद्, संस्कृतभारती, संस्कृतगंगा च चतुर्णां संस्थानां संयुक्ततया सप्ताविंशतितमे दिनाङ्के "संस्कृतकुम्भः" इति कार्यक्रमः समायोज्यते। अयं कार्यक्रमः उत्तमसेवाधाम, सेक्टर ९, गङ्गेश्वरमार्गः कुम्भक्षेत्रे भविष्यति। अत्र संस्कृतक्षेत्रेण सह सम्बद्धानां विदुषां मतं यत् ४५ दिवसीयस्य महाकुम्भस्य कालखण्डे संस्कृतभारत्याः सहयोगेन संस्कृतस्य गौरवम् अधिकम् वर्धयितुं शक्यते। संस्कृतभारत्याः चित्रकूटविभागसंयोजकः, श्रीवामदेव-संस्कृतमहाविद्यालयस्य आचार्यः डॉ. रत्नेशत्रिवेदी कार्यक्रमस्यविषये सूचयन् उक्तवान् यत् विश्वं सर्वतः

आगतानां भक्तानां कृते संस्कृतभारत्याः संस्कृतगंगा तथा काशीविद्वतपरिषदः विद्वांसः संस्कृतविशेषज्ञाः समुपस्थिताः भविष्यन्ति। उत्तरप्रदेशसर्वकारानुसारं भारतात् विदेशात् च प्रायः ४५ कोटिजनाः अस्मिन् महाकुम्भे आगमिष्यन्ति। ते काशी, अयोध्या, चित्रकूट इत्यादिषु अनेकेषु भागेषु देशस्य भ्रमणं करिष्यन्ति। एतेषु सर्वेषु नगरेषु संस्कृतसम्बद्धता एवं दार्शनिकः इतिहासः वर्तते। चतुर्षु अपि नगरेषु संस्कृताध्ययनस्य नवीनोपक्रमाणां, प्राचीन-अर्वाचीनमिश्रित-परम्परयोः च संस्कृतगुरुकुलानां समारम्भः स्यादिति विषयेषु विषदचर्चां परिचर्या भविता। अस्मिन् कार्यक्रमे प्रमुखतया संस्कृतगंगासंस्कृतसंस्थानस्य निदेशकः डॉ. सर्वज्ञभूषणवर्यः अवदत् महाकुम्भकाले कल्पवानां कठोरनियमान् अनुसृत्य गुणप्राप्त्यै, मोक्षाय, मुक्तिं, सम्पूर्णस्य जगतः कल्याणाय च प्रार्थनां कुर्वन्ति। स्वपरिवारस्य च कल्याणेन सह कल्पवासिनः अपि सम्पूर्णस्य जगतः कल्याणं प्रार्थयन्ति। तत्र वयं संस्कृतसाधनाद्वारा आत्मानम् धन्यतामनुगच्छेम। २७ दिनाङ्के सोमवासरः प्रदोषकालः इति कारणेन महादेवस्य पूजायाः विशेषः संयोगः, अयं क्षणः अधिकं दुर्लभः भविष्यति। महाकुम्भमेलाक्षेत्रस्य सर्वेषु घट्टेषु पवित्रजलधारायाम् अवगाहनं कृत्वा भक्ताः प्रतिज्ञां कुर्वन्तः दृश्यन्ते महादेवस्य पूजायां संगमनासिकासहितेषु सर्वघट्टेषु हर हर महादेव, जय श्रीराम, जय बजरंग इत्यादिभिः उद्घोषैः आदिनं गुञ्जायमानं वर्तते। तस्मिन् एव काले सामान्यगृहभक्तेषु अपि स्नानस्य अपारः उत्साहः परिदृश्यते। संस्कृतभारत्याः क्षेत्रसंघटनमन्त्री प्रमोदपण्डितः संस्कृतगंगासंस्कृतसंस्थानस्य नैके शिक्षकछात्राः काशीविद्वतपरिषदः विद्वांसश्च कार्यक्रमे सम्भूय संस्कृतविषये मन्थनं करिष्यन्ति।

हास्यकणिका

श्वस्तनदिवसस्य अवकाशः घोषितः

हास्यकणिका विशेषज्ञा- विदुषी अग्रवाल प्रेरणास्त्रोतः - महाभागः महेन्द्रमिश्रमहोदयः भार्या कथं भवेत्, प्राचार्येण व्याख्यानं दत्तम्। एकः छात्रः व्याख्यानम् अभिलिख्य प्राचार्यस्य पत्नीं प्रेषितवान्। श्वस्तनदिवसस्य अवकाशः घोषितः भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ताः, डॉ. विवेक शर्मा, जोगिन्द्रनगरम्

* सामान्यज्ञानम् *

- प्रश्नः 1. नरेन्द्र- मोदी- क्रीडाङ्गणम् कुत्र अस्ति?
उत्तरम् : अहमदाबाद
प्रश्नः 2. 'अष्टाध्यायी' इत्यस्य रचयिता कः अस्ति?
उत्तरम् - 'महर्षिः पाणिनिः'।
प्रश्नः 3. 'राज्ञः पुत्रः' इत्यस्य समस्त पदं किम्?
उत्तरम्- राजपुत्रः। (षष्ठीतत्पुरुषः)
प्रश्नः 4. 'स्यान्नेव' इत्यस्य सन्धि- विच्छेदं कुरुत-
उत्तरम्- 'स्यात् + न + एव'।
प्रश्नः 5. गङ्गा नदीः कुत्र समुद्रं प्रविशति?
उत्तरम् - बंगालखाड़ी।

गणतन्त्रदिवसे उत्तराखण्डे संस्कृतशिक्षाविभागेन पथसंचलनप्रदर्शिन्यां विजितः द्वितीयपुरस्कारः

उत्तराखण्डस्थापनायाः रजतजयन्तीवर्षे गणतन्त्रदिवसस्य विशिष्टं योगदानम्।

पथसंचलनं संस्कृतवाचनं प्रथमबारम् ऐतिहासिकम्।

संस्कृतशिक्षाविभागस्य अद्भुतयोगदानं द्वितीयराजभाषायाः संवर्धने। हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला, देहरादूनम्। उत्तराखण्डराज्यस्य रजतजयन्ती वर्षे गणतन्त्रदिवसस्य अवसरे 26 जनवरी 2025 तिथौ समारोहसंचलनक्षेत्रे देहरादूनस्थे आयोजिते पथसंचलनप्रदर्शनमहोत्सवे संस्कृतशिक्षाविभागस्य प्रथमा आकर्षणयुक्ता प्रदर्शनी प्रथमतः प्रदर्शिता। राज्यस्य द्वितीयराजभाषा संस्कृतम्

अधिष्ठानं कृत्वा सज्जिता सा प्रदर्शनी राज्यपालेन द्वितीयपुरस्कारेण सम्मानिता। सहायकनिदेशकः डॉ. चण्डीप्रसाद धिल्लियालः प्रोक्तवान् यत् विभागीयः सचिवः दीपककुमारः, निदेशकः डॉ. आनन्दभारद्वाजः इत्येतयोः नेतृत्वे, मार्गदर्शने च प्रथमतः प्रस्तुता सा प्रदर्शनी राज्यस्य गौरवस्य प्रतीकम् अभवत्। सः अपि अवदत् यत् उत्तराखण्डसंस्कृताकादम्याः विशेषं सहयोगं प्राप्य निर्मिता एषा प्रदर्शनी भारतीयज्ञानपरंपरां प्रकाशयति। अस्यां प्रदर्शिन्यां आर्षकन्यागुरुकुलमहाविद्यालयस्य छात्राः, परशुरामचतुर्वेदसंस्कृतविद्यालयस्य छात्राः च वेदपाठं कृत्वा संस्कृतसंस्कृतेः वैभवं प्रकाशयन्ति स्म। आर्षज्योतिर्मठपौधायाः छात्राः च योगाभ्यासं प्रदर्शयन्ति स्म। एषः कार्यक्रमः समग्रं पथसंचलनक्षेत्रं प्राचीनभारतीयसंस्कृतेः गौरवेण गुंजायमानं कृतवान्। प्रथमवारं दृश्यं प्रदर्शयित्वा संस्कृतशिक्षाविभागः द्वितीयं पुरस्कारं प्राप्तवान्, यः सम्पूर्णविभागस्य स्वाभिमानस्य विषयः अभवत्। शिक्षा- संस्कृतशिक्षामन्त्री डॉ. धनसिंहरावतः संस्कृतशिक्षाविभागम् अभिनन्दयन् उवाच यत् प्रथमतः प्रस्तुता प्रदर्शनी प्रथमवारम् एव द्वितीयं स्थानं प्राप्तं कृत्वा विभागस्य यशः विस्तारितम्। प्रदर्शनीप्रतियोगितायाम् प्रथमस्थानं सूचनाविभागः, द्वितीयं स्थानं संस्कृतशिक्षाविभागः, तृतीयं स्थानं विद्यालयीशिक्षाविभागः च प्राप्तं कृतवन्तः। एषा सफलता संस्कृतस्य समृद्धिं प्रचारं च उज्ज्वलताम् अभिव्यक्तं करोति। संस्कृतशिक्षाविभागस्य सम्पूर्णदलम् अभिनन्दनीयम् अस्ति।

गणतन्त्रदिवसे भिख्खीनगरे संस्कृतभारतीपञ्चाबस्य नगरसंगोष्ठी

हिमसंस्कृतवार्ताः। 26 जनवरी दिनाङ्के पञ्जाबस्य मासनाजनपदान्तर्गतं भिख्खीनगरे संस्कृतभारतीपञ्चाबस्य नगरसंगोष्ठी समाजता। गोष्ठ्यां संस्कृतभारतीपञ्चाबस्य अध्यक्षः श्रीमान् डॉ. वीरेन्द्रकुमारः, सह-मन्त्री श्री अजयकुमारः, पटियालाविभागसंयोजकः डॉ. ओमनः, पटियाला शिक्षणप्रमुखः डॉ. राहुलः, संस्कृतभारत्याः विस्तारकः श्रीमान् मनीष कुमारः भिख्खीनगरस्य विविधस्थानेभ्यः आगताः संस्कृतप्रेमिणश्च उपस्थिताः आसन्। कार्यक्रमस्यारम्भः श्रीराहुलेण कारितेन संस्कृतगीतेन अभवत् पुनः अध्यक्षीयसम्बोधने डॉ. वीरेन्द्रकुमारेण उक्तं यत् संस्कृतम् अस्माकं स्वकीयं भाषा अस्ति, संस्कृतभाषा अन्यानां भाषाणां विरोधं न अपितु तासां भाषाणां पोषणं करोति, संस्कृतं पठित्वा जनाः निजक्षेत्रेषु निजकार्येषु च वैशिष्ट्यं प्राप्तुं शक्नुवन्ति। सहमन्त्रिणा श्रीमता आयेण संस्कृतभारत्याः परिचयं बुवन् उक्तं यत् संस्कृतभारती विश्वस्य सप्तविंशतिः देशेषु कार्यं कुर्वति अस्ति, पञ्जाबस्थानां चलतां कार्यक्रममागामपि तेन विस्तरेण परिचयमुपस्थापितम्। डॉ. ओमनशर्मणा वर्तमानकाले संस्कृतस्य आवश्यकतां विषये छात्राः नगरीयाश्च उद्बोधिताः। संगोष्ठ्यां उपस्थितैः जनैः मतैक्यं कृत्वा अग्रिमेषु दिनेषु भिख्खी नगरे संस्कृतशिबिरस्यायोजनाय अपि निश्चयं कृतम्। मानसाजनपदे संस्कृतकार्यसम्पादनाय श्रीमन्तं कुलभूषणशारदां मानसाजनपदसंयोजकरूपेण दायित्वं प्रददम्।

जयरामठाकुरः - यदि हिमाचलप्रदेशे भाजपासर्वकारः अभविष्यत् तर्हि यूसीसी कार्यान्वितं स्यात्

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

शिमलानगरे स्वस्य आधिकारिकनिवासस्थाने मीडियाप्रतिनिधिभिः सह अनौपचारिकवार्तालापेन विपक्षनेता जयरामठाकुरः अवदत् यत् उत्तराखण्डं देशस्य प्रथमं राज्यं जातम् यत् एकरूपनागरिकसंहिता (यूसीसी) कार्यान्वितम् अस्ति। एतदर्थं केन्द्रीयनेतृत्वेन सह उत्तराखण्डसर्वकारः अपि अभिनन्दनमर्हति। मीडियाप्रश्नानां उत्तरं सः अवदत् यत् यदि भाजपा पुनः हिमाचलप्रदेशे सर्वकारं निर्मितवती स्यात् तर्हि हिमाचलप्रदेशे अपि एकरूपनागरिकसंहिता (यूसीसी) कार्यान्विता स्यात्। अद्यत्वे यूसीसी देशस्य आवश्यकता अस्ति तथा च भारतीयजनतापक्षः अपि स्वघोषणापत्रे एकरूपनागरिकसंहिताप्रति प्रतिबद्धतां प्रकटितवती अस्ति। मीडियाप्रश्नानां उत्तरं दत्त्वा जयरामठाकुरः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशस्य पूर्णराज्यत्वदिवसस्य मञ्चस्य राजनैतिकरूपेण मुख्यमन्त्रिणा दुरुपयोगः कृतः। अद्यपर्यन्तं एतादृशात् अराजनैतिकमञ्चात् कोऽपि एतादृशं भाषणं न दत्तवान् आसीत्। होरां यावत् भाषणस्य कालस्य मध्ये मुख्यमन्त्री केवलं पूर्वस्य भारतीयजनतापक्षस्य सर्वकाराय दोषं दत्त्वा असत्यं वक्तुं कार्यं कृतवान्। कार्यकाले वर्षद्वयं पूर्णं कृत्वा अपि यदि सर्वकारः स्वस्य एकस्याः उपलब्धेः उल्लेखं कर्तुं स्थाने केवलं विपक्षं दोषयति तर्हि सर्वकारे वक्तुं सामग्र्याः अभावः इति स्पष्टम्। एतादृशानि मञ्चानि राज्यस्य विकासे स्वस्य योगदानं स्पष्टीकर्तुं अपि च स्वस्य भविष्यस्य योजनां

प्रकटीकरणं कर्तुं अवसरः भवति, परन्तु दुर्भाग्येन अस्य मञ्चस्य मुख्यमन्त्री दुरुपयोगः अकरोत्। पूर्णराज्यत्वदिवसस्य अवसरः सर्वदा राज्यस्य जनानां कृते किमपि समर्पणस्य दिवसः भवति परन्तु अस्मिन् अपि राज्यस्य प्रत्येकं वर्गः निराशः अभवत्। राज्ये स्वास्थ्यस्य स्थितिः केनापि न गुप्ता अस्ति। राज्यस्य दूरस्थक्षेत्रेषु कीदृशी स्थितिः स्यात् इति ईश्वरः जानाति, परन्तु राज्यस्य राजधान्यां राज्यस्य बृहत्तमस्य चिकित्सामहाविद्यालयस्य च स्थितिः अतीव गम्भीरा चिन्ताजनका च अस्ति। अस्मिन् विषये यथा सर्वकारः नेत्रं पातयति, अग्रिमसमयः अपि अधिकं भयानकः भविष्यति। जयरामठाकुरः अवदत् यत् राज्यस्य आयं वर्धयितुं सर्वकारेण सिद्धान्ततः विजयायाः कृषिः अनुमोदिता किन्तु राज्ये यथा मादकद्रव्यव्यसनं वर्धते, तथैव प्रत्येकस्मिन् ग्रामे मादकद्रव्याणि प्रसरन्ति, अतः एषः निर्णयः आह्वानात्मकः भवतु। महामहिम्ना अपि अस्मिन् विषये स्वचिन्ता प्रकटिता अस्ति। राज्यस्य अपि एतादृशी चिन्ता अस्ति। यदि एतत् प्रायोगिकपरियोजनातः परं गत्वा भूमिस्तरं प्राप्नोति तर्हि तस्य दुरुपयोगं कथं निवारयितुं शक्यते इति विषये सर्वकारेण सम्पूर्णं रूपरेखां सज्जीकुर्यात् येन एषा व्यवस्था कस्यापि परिस्थितौ दुरुपयोगं न कर्तुं शक्नोति। अस्मिन् दिशि सर्वकारेण प्रभावी पदानि स्वीकृत्य राज्यस्य जनेभ्यः आश्वासनं दातव्यम्। विपक्षनेता अपि राज्यस्य क्षीणतां गच्छन्त्याः कानूनव्यवस्थायाः स्थितिं प्रति गम्भीरा चिन्ताम् प्रकटितवान् तथा च अवदत् यत् सम्प्रति राज्ये एतादृशानि अपराधप्रकरणानि प्रकाशं प्राप्नुवन्ति ये पूर्वं न श्रुताणि न दृष्टाणि। एतादृशः अपराधः देवभूमिः अपि कल्पयितुं न शक्यते। अद्यत्वे जनानां हत्यानां, महिलानां बलात्कारस्य, बालिकानां उपरि अत्याचारस्य च वार्ता सामान्या अभवत्। मुख्यकारणम् अस्ति यत् येषां सुरक्षायाः दायित्वं वर्तते ते सर्वकारेण अन्येषु कार्येषु निरताः अभवन्। अतः अहं मुख्यमन्त्रिणं निवेदयामि यत् सः विधिव्यवस्थां गम्भीरतापूर्वकं गृहीत्वा राज्यस्य विधिव्यवस्थां बाधकैः सह कठोररूपेण व्यवहारं करोतु।

श्रीरामायणकथा, उत्तरकाण्डम्! (सप्तपञ्चाशत्तमः सर्गः) नैमिषारण्यं प्रति रामस्य गमनम्

हिमसंस्कृतवार्ता, प्रदीपः
pradiptnath997@gmail.com

काकुत्स्थः रामः भ्रातरौ एवमुक्त्वा पुनः लक्ष्मणं धर्मयुक्तं वचः। अब्रवीत् हे लक्ष्मण! अश्वमेधयज्ञार्थं द्विजं वसिष्ठं, वामदेवं, जाबालिं, काश्यपं च त्वम् आहूय। अहं तैः सह मन्त्रयित्वा लक्ष्मणसम्पन्नम् अश्वं विमोक्षयामि। राघवेण उक्तं तद्वाक्यं श्रुत्वा लक्ष्मणः तूर्णं हि तान् सर्वान् समाहूय राघवम् अदर्शयत्। तेऽपि सर्वे द्विजाः देवसङ्काशं राघवं दृष्ट्वा आशीर्भिः समपूजयन्। तदा प्राज्ञलिः राघवः तान् द्विजसत्तमान् धर्मयुक्तमश्वमेधश्रितं वचः अब्रवीत्। रामस्य तद्वाक्यं श्रुत्वा ते महात्मानः द्विजसत्तमाः वृषभध्वजं प्रणम्य अश्वमेधं पूजयन्ति स्म।

तदा श्रीरामः तेषां द्विजमुख्यानाम् अश्वमेधश्रितम् अद्भुतवाक्यं श्रुत्वा अतीव प्रीतः अभवत्, अपिच तेषां कर्म विज्ञाय रामचन्द्रः लक्ष्मणम् अब्रवीत् हे महाबाहो! महात्मने सुग्रीवाय दूतं प्रेषय। सः वानराणां महद्भिः बहुभिः वानरैः सार्धं एतं महोत्सवम् अनुभोक्तुम् आगच्छेत्। कामगैः राक्षसैर्बहुभिरुतः विभीषणश्च महायज्ञम् आयातु। राजानश्च ये मम प्रियचिकीर्षवः सानुगाः क्षिप्रम् आयातुन्। ये च धर्मसमाहिताः देशान्तरगताः राजानः सन्ति तानपि सर्वान् अश्वमेधाय आमन्त्रय। देशान्तरगताः तपोधनाः सदाराश्च ऋषयः सर्वे आयातुन्। हे लक्ष्मण! नैमिषारण्ये गोमत्याः तीरे पुण्यमनुत्तमं स्थानं विद्यते। तत्र त्वं यज्ञभूमेः निर्माणार्थं परिचारकान् आज्ञापय, अपिच सर्वतः शान्तयश्च प्रवर्तन्ताम्।

हे धर्मज्ञ! मम प्रजाजनान् आहूय ब्रूहि येन ते सर्वे नैमिषारण्यं गत्वा महायज्ञं दृष्ट्वा आहारैः पुष्टाः दानैश्च तुष्टाः भूत्वा प्रतियास्यन्ति। तत्र तण्डुलानां चणकानां कुलत्थानां माषाणां तिलमुद्रस्य लवणस्य च अयुतम् अग्रे प्रयातु। सुवर्णस्य हिरण्यस्य च शतकोटिं भरतः अग्रतः कृत्वा गच्छतु। पणवीथिभिः सह वणिजः, नटनर्तकाः, पाचकाः, यौवनशालिनः सर्वे भरतेन सह गच्छन्तु। सैन्यानि च अग्रतः यातुन्। भरतः नैगमान्, बालवृद्धान्, द्विजान्, कर्मान्तिकान्, वृद्धकिनः, कोषाध्यक्षान्, मम सर्वाः मातुः, मम काञ्चनीं पत्नीं च नीत्वा गच्छतु। एवं रामस्य आदेशं प्राप्य शत्रुघ्नेन सह भरतः तदा यातः। इत्यवसरे महात्मानः वानराः सुग्रीवेण सह तत्र उपस्थाय विप्राणां परिवेषणकार्यं नियुक्ताः अभवत्। विभीषणश्च बहुभिः राक्षसैः स्त्रीभिश्च वृतः तत्र उपस्थाय महात्मानम् उग्रतपसामृषीणां पूजाम् अकरोत्।

एनसीसी इत्यस्य वार्षिकसभां सम्बोधयिष्यति प्रधानमन्त्री

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य नवीदिल्लीनगरस्य कैरियाप्पा परेडग्राउण्ड इत्यत्र राष्ट्रियकैडेटकोर् - एनसीसी इत्यस्य वार्षिकसभां सम्बोधयिष्यति। अस्मिन् वर्षे सभायाः मुख्यविषयः युवाशक्तिकविसतभारतम् इति भविष्यति। अस्मिन् आयोजने अष्टशताधिकाः कैडेट-जनाः सांस्कृतिककार्यक्रमान् प्रस्तौष्यन्ति। अस्मिन् राष्ट्रनिर्माणे एनसीसी इत्यस्य प्रतिबद्धता व्यक्ता भविष्यति। १८ मैत्रीदेशेभ्यः १४४ कैडेट अपि अस्मिन् सभायां भागं गृह्णन्ति।

भारतस्य ज्योति याराजी इत्यनया गतदिने फ्रांस-देशे षष्टिः मीटर-बाधा-धावन् स्पर्धायां स्वर्ण-पदकं विजितम्

हिमसंस्कृतवार्ता:।

एथलेटिक्स-क्रीडासु भारतस्य ज्योति याराजी इत्यनया गतदिने फ्रांस-देशे षष्टिः मीटर-बाधा-धावन् स्पर्धायां स्वर्ण-पदकं विजितम्। शत-मीटर-बाधा-धावन-स्पर्धायां राष्ट्रिय-पदकं विजेत्या ज्योतिना पियरे-क्विनोन मेट्रोपॉलिटन इति क्रीडाङ्गणे चतुरधिक-दशमलव-अष्ट पल-मिते समये एव स्पर्धा विजिता।

विश्वप्रसिद्धः हृदयरोगविशेषज्ञः डॉ. के.एम. चेरियनः दिवङ्गतः

विश्वप्रसिद्धः हृदयरोगविशेषज्ञः डॉ. के.एम. चेरियनः दिवङ्गतः। चेरियनः बेङ्गलूरुनगरे स्वर्गं गतः। सः ८२ वर्षीयः आसीत्। डॉ. चेरियनः हृदये विवाहसमारोहे गतः आसीत् यत्र सः सहसा पतितः भूत्वा मृतः। तस्य हृदयरोगचिकित्सकरूपेण ५० वर्षाणाम् अधिकः अनुभवः आसीत्। डॉ. चेरियनः भारते एकस्य रोगिणः प्रथमं हृदय-फुफ्फुस-प्रत्यारोपणं कृत्वा अपि पराक्रमं प्राप्तवान्। मोदीमहोदयः सामाजिकमाध्यमेषु एकस्मिन् पोस्ट् मध्ये अवदत् यत् हृदयरोगस्य चिकित्सायां डॉ. चेरियनस्य योगदानं सर्वदा स्मर्यते। सः अवदत् यत् चेरियन् महोदयेन न केवलं बहवः प्राणाः रक्षिताः अपितु भविष्यस्य वैद्यानां मार्गदर्शनमपि कृतम्। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् प्रौद्योगिक्यां नवीनतायां च डॉ. चेरियनस्य योगदानं सदैव स्मर्यते।